

Валентина Страхарчук, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної кібернетики
Анатолій Страхарчук, кандидат економічних наук,
професор кафедри комп'ютерних технологій
Львівського інституту банківської справи УБС НБУ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ НА БАЗІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розкрито суть та визначено основні переваги застосування кредитних історій у кредитному процесі, систематизовано основні гальмівні чинники розвитку цього виду підтримки банківського бізнесу в Україні. Розглянуто можливі варіанти підвищення ефективності функціонування кредитних бюро.

Ключові слова: бюро кредитних історій, ефективність кредитного процесу, державний реєстр обтяжень рухомого майна, кредитний звіт, автоматизована технологія.

Раскрыта сущность и определены основные преимущества применения кредитных историй в кредитном процессе, систематизированы основные тормозные факторы развития этого вида поддержки банковского бизнеса в Украине. Рассмотрены возможные варианты повышения эффективности функционирования кредитных бюро.

Ключевые слова: бюро кредитных историй, эффективность кредитного процесса, государственный реестр обременений движимого имущества, кредитный отчет, автоматизирована технология.

Essence and certainly basic advantages of application of credit histories is exposed in a credit process, the basic brake factors of development of this type of support of bank business are systematized in Ukraine. The possible variants of increase of efficiency of functioning of credit bureaus are considered.

Keywords: bureau of credit histories, efficiency of credit process, state register of burdens of the personal chattels, credit report, technology is automated.

Постановка проблеми. Банківська система є однією з важливих організаційних структур ринкової економіки. В умовах кон'юнктури ринку важливе місце належить банківським кредитним операціям. Вигідний і для банківських установ і для клієнтів кредитний бізнес прискорює темпи економічного зростання, розширює обсяги виробництва, забезпечує зайнятість населення.

Сьогодні, в умовах світової фінансової кризи, зростання кредитних вкладень банківської системи в економіку України повинно бути відновлено і досягнуто стійкої тенденції росту: слід відновити кредитування малого та середнього бізнесу, забезпечити задоволення попиту громадян України на іпотечні та споживчі кредити, кредитні платіжні картки. Серед ризиків, що супроводжують кредитний процес, чи не найважливішим є ризик окремої кредитної угоди, пов'язаний з нестачею інформації для адекватної оцінки платоспроможності позичальника в межах одного банку-кредитора. Неприятлива ситуація щодо своєчасного повернення кредитів значною

мірою зумовлена недосконалістю методичних підходів, недостатнім науково-теоретичним обґрунтуванням оцінки кредитоспроможності позичальників. Світова фінансова криза сьогодні спонукає банки України шукати безризикові технології кредитування клієнтів, щоб захистити свій капітал, повернути довіру клієнтів до банківської системи країни.

У більшості країн світу кредитори на постійній основі обмінюються інформацією про платоспроможність позичальників через кредитне бюро і, таким чином, забезпечують безризиковість кредитних операцій, захищаючи себе від неплатоспроможних позичальників. Відсутність в Україні на сьогодні системи накопичення, зберігання та розкриття кредитних історій, невідворотно призводить до накопичення безнадійних боргів, а, отже, вимагає від кредитних організацій створення резервів під надані кредити і негативно впливає на вартість кредитів. За таких умов створення та запровадження в кредитний процес українських банків систематичних та ефективних послуг бюро кредитних історій є нагальною проблемою.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ НА БАЗІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Вивчення проблеми доводить, що концептуальні засади та механізми застосування технологій функціонування бюро кредитних історій потенційних позичальників недостатньо розроблені для банківської системи України. Існує низка гальмівних чинників, які стримують розвиток в Україні відповідних інформаційних технологій щодо забезпечення ефективного кредитного процесу банку – це і високі політичні ризики, відсутність банківської таємниці, недосконала правова база, що регламентує функціонування відповідних інформаційних структур. А, отже, проблеми щодо підвищення ефективності інформаційного забезпечення кредитного процесу банку вимагає поглибленого вивчення та розробки.

Аналіз останніх досліджень. При написанні роботи було здійснено огляд літературних та інших інформаційних джерел, періодичних видань вітчизняних та закордонних авторів, що досягли суттєвих результатів у теорії та удосконаленні практики кредитного процесу: А.Н. Іванов [6], В.А. Новиков [10], А.Г. Паламарчук [10], О.Р. Забаріло [10], О.А. Кириченко [7], В.І. Міщенко [4], С.Д. Ананко [3], Х. Грюнінг [5], С. Братанович [5], Р.О. Лозинський [8], О.С. Любунь [9], В.І. Грушко [9], А.В. Румянцев [11]. Здійснено аналіз основних законодавчих та нормативних актів, що регламентують функціонування кредитних бюро в Україні [1, 2].

Метою наукової роботи є окреслення основних концептуальних засад інформаційного забезпечення кредитного процесу банку за технологією автоматизованого ведення кредитних історій.

Виклад основного матеріалу. Кожний вид банківських операцій може бути прибутковим або збитковим, залежно від того, що приносять ці операції – дохід чи витрати. За сучасних умов фінансової кризи прибутковість переважної більшості банківських продуктів значною мірою залежить від якості портфеля, а не від їх обсягів. Якість кредитного портфеля банку залежить, перш за все, від своєчасного отримання інформації про ризик, пов'язаний з певним клієнтом, від якості оцінки цього ризику з метою прогнозування майбутньої поведінки клієнта.

І якщо для юридичних осіб сьогодні є певні напрацьовані методики оцінки кредитоспроможності, то для фізичних осіб ці методи є такими, що не задовольняють сьогоднішні вимоги кредиторів. Недосконалість методик оцінювання кредитоспроможності фізичних осіб – позичальників банку підтверджена статистикою про кількість проблемних позик за споживчими

кредитами. Як свідчать результати досліджень, на сьогодні близько двох мільйонів громадян країни, що становить близько 20% від загальної кількості позичальників банків, є проблемними позичальниками – або спізнюються з виплатами зі своїх кредитів або зовсім не виплачують їх. Аналітики не виключають, що кількість проблемних позик зростатиме й надалі, і в найближчому майбутньому сягне 3,5 мільйонів [12].

Вирішення цих проблем ми вбачаємо у якнайшвидшому впровадженні в кредитний процес банку систем, які дозволяють фізичній особі чи будь-якому суб'єкту підприємницької діяльності створювати свою кредитну історію, накопичуючи інформацію щодо виконання фінансових зобов'язань і надавати її у встановленому законом порядку для ознайомлення зацікавленим контрагентам. Такими спеціалізованими організаціями, які можуть надавати послуги щодо формування та обігу кредитних історій є Бюро кредитних історій (БКІ, кредитні бюро).

Як результат проведеного дослідження визначено, що в Україні на сьогоднішній день зареєстровано п'ять приватних (ТзОВ "Перше всеукраїнське бюро кредитних історій", ЗАТ "Міжнародне бюро кредитних історій", ТОВ "Українське бюро кредитних історій", Бюро кредитних історій "Російський стандарт", БКІ "Дата Майнінг Групп") та одне державне бюро кредитних історій (Єдина інформаційна система "Реєстр позичальників") [8]. Однак, за наявності такої кількості кредитних бюро, сьогодні в Україні практично відсутні механізми, які дозволили б банку дізнатися та проаналізувати кредитну історію клієнта, який звернувся за одержанням кредиту. Це пов'язано з тим, що зареєстровані як юридичні особи кредитні бюро фактично не діють, оскільки на даному етапі займаються збором інформації для формування бази даних. Відсутність сьогодні відповідних баз даних по позичальниках, як одну з найсуттєвіших проблем, підтверджують банківські експерти. Так, в першому кварталі 2008 року лише в половині випадків Перше всеукраїнське бюро кредитних історій знайшло необхідну інформацію про місце знаходження кредитної історії [12].

Як свідчать результати аналізу, у проблемах БКІ, пов'язаних з формуванням баз даних в Україні, частково винні банки. Підсумки перевірок, проведених Державною службою по фінансових ринках, показали, що багато банків не дотримуються встановленого законодавством десятиденного терміну для передачі інформації про позичальників в кредитні бюро. Вони не

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ НА БАЗІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

бажають працювати з бюро кредитних історій, оскільки кредитні бюро в Україні стають інструментом ведення конкурентної боротьби, де інформація про позичальників – важливий “аргумент” ринку кредитування. Банк, який сьогодні успішно працює на ринку кредитування населення, не зацікавлений передавати інформацію про своїх надійних позичальників, оскільки їх легко можуть переманити конкуренти. Не зацікавлений він надавати інформацію і про своїх несприятливих контрагентів, оскільки розкриття реального рівня існуючих ризиків може негативно позначитися на його діловій репутації.

Оскільки ідея кредитних бюро за своєю суттю суперечить принципу невтручання в приватне життя, захищаючи свій імідж, банки посилаються на чинне законодавство, відповідно до якого надання інформації по кредитах передбачено тільки з відома позичальника [11]. А, отже, для створення та ефективного функціонування кредитних бюро необхідно навести серйозні аргументи, що доводять їх користь для суспільства в цілому, а не тільки для задоволення комерційних інтересів. У межах дослідження визначено та систематизовано переваги цього виду послуг для всіх учасників процесу кредитування.

Для кредиторів бюро кредитних історій: надає додаткову можливість проводити селекцію позичальників за ступенем їх надійності, підвищує ефективність розподілу кредитних ресурсів, економить ресурси на списанні безнадійних позик; стимулює позичальника до повернення кредитів, зменшуючи ризик недобросовісної поведінки, дозволяє підвищити рівень управління ризиками і тим самим знизити вірогідність надання проблемних кредитів. Відповідно, покращується якість кредитного портфеля, скорочуються витрати на створення резервів і досягається вищий фінансовий результат діяльності; забезпечує скорочення часу і витрат на операцію затвердження кредиту, надає можливість оцінки загального рівня заборгованості клієнта; надає можливість вживання диференційованих ставок відповідно до рівня ризику; надає конкурентну перевагу банкам та іншим компаніям, що користуються послугами кредитних бюро; забезпечує збільшення обсягів операцій при збереженні рівня ризику.

Для позичальників кредитні бюро: спрощують процедуру отримання кредиту для “добропорядних” позичальників; дозволяють використання знижених ставок відповідно до особистого рівня ризику; захищають від надмірної заборгованості в майбутньому; відкривають

можливості формування позитивного іміджу; зміцнюють ділову репутацію і підвищують інвестиційну привабливість позичальника; скорочують час ухвалення рішення про видачу кредиту; знижують вартість запозичень і створюють стимули надійним позичальникам формувати свою кредитну історію; забезпечують збільшення обсягів кредитування; знижують вимоги щодо розміру забезпечення або гарантій.

Переваги загальноекономічного характеру щодо залучення бюро кредитних історій до кредитного процесу банку такі: посилення прозорості роботи кредитного ринку та введення стимулюючого механізму для підвищення платіжної дисципліни; підвищення ступеня транспарентності економіки, а, отже, надходження нових інвестицій; зниження ризиків банківських операцій, а отже, підвищення стабільності банківської системи; зниження вартості банківських продуктів, а відтак, велика доступність кредитів для широкого кола українських громадян і підприємств і, як наслідок, зростання обсягів банківського кредитування.

Виявлено, що суттєвою гальмівною проблемою у розвитку БКІ, як інформаційних структур, є небажання БКІ обмінюватися даними. Базові правові умови для формування цих механізмів створені прийняттям Закону України “Про організацію формування та обігу кредитних історій” [1]. Однак у законі не визначено механізм, як саме БКІ повинні співпрацювати і обмінюватися інформацією між собою. Отже, єдиний інформаційний простір, який і є запорукою ефективного функціонування системи БКІ, досьогодні не склався. А, відтак, кредитор сьогодні не може отримати достовірну інформацію про клієнта, оскільки ця інформація є сегментованою [11]. Цей факт підтверджує доцільність створення в Україні єдиного бюро, що закумулює всю наявну інформацію. Компактність нашої країни дозволить при цьому не порушити принцип цілісності.

У межах проведеного дослідження здійснено аналіз правової бази, що регламентує функціонування кредитних бюро.

Як результат проведеного дослідження визначено, що чинні на цей час більш як два десятки законів України, що пов’язані зі збиранням, зберіганням, використанням та поширенням інформації, у тому числі про особу, не мають чіткого, системного та адаптованого до європейського законодавства належного регулювання у цій сфері та не повною мірою забезпечують баланс прав людини, суспільства та держави в зазначеній сфері. Чинна правова

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ НА БАЗІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

база, яка регулює процес кредитування в Україні установлює лише загальні вимоги щодо сегменту клієнтів, котрим можна надавати кредит. На практиці ж кожен банк самостійно визначає основні принципи і умови для кредитування, створює певні вимоги до клієнтів, які хочуть отримати кредит.

Вважаємо за доцільне внести низку пропозицій щодо удосконалення нормативно-правової бази. Щодо персональних даних фізичних осіб – їх надання та отримання потребує згоди особи, щодо якої передається інформація, та дотримання умов обробки інформації, захисту, допуску до інформації, які встановлені Конституцією України та Законом “Про інформацію”. Ситуація, що склалася, дозволяє стверджувати – всі кредитні договори в найближчому майбутньому повинні містити пункт, згідно з яким позичальник буде надавати згоду на доступ до його кредитної історії, а також дозвіл банку надавати інформацію про кредитну угоду до бюро. Згоду на доступ до кредитної історії доцільно відображати також і в бланках документів, необхідних для отримання кредиту. На наш погляд “Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків” повинно зобов’язати банк класифікувати позичальників – фізичних і юридичних осіб, у кредитних угодах з якими немає письмової згоди на збір, зберігання, використання та поширення інформації про позичальника через бюро кредитних історій не вище, ніж клас “Д”. За таких умов, позичальник матиме право відмовитись від занесення його даних до інформаційної бази кредитного бюро, відповідно знижуючи шанси на отримання кредиту.

Закон України “Про Державний реєстр фізичних осіб-платників податків та інших обов’язкових платежів” [2], пропонуємо доповнити статтею щодо використання кредитними бюро даних Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов’язкових платежів такого змісту: органи державної податкової служби зобов’язані на запит бюро кредитних історій надавати відомості з Державного реєстру в електронному вигляді у разі наявності письмової згоди фізичних осіб, стосовно яких надаються відомості.

Як показав аналіз закону “Про організацію формування та обігу кредитних історій” [1], ним визначаються принципи формування та ведення кредитних історій, права суб’єктів, вимоги до захисту інформації, яка становить кредитну історію, а також порядок створення, діяльності та ліквідації БКІ. Водночас було би доцільним

внесення певних поправок до зазначеного Закону, а саме: зобов’язати українських кредиторів повідомляти споживачів про погіршення умов кредитування, про зміну терміну, суми, відсоткової ставки; інформувати позичальника про законні права споживача, включаючи право на звернення в бюро за одержанням безоплатної копії звіту з тим, щоб перевірити його достовірність чи повноту даних у ньому, право на оскарження інформації; заборонити кредиторам – постачальникам інформації продовжувати надавати інформацію в бюро щодо позичальників, чиї звіти виявилися недостовірними. При виявленні недостовірної інформації, наданої кредитним бюро, зобов’язати користувачів звернутися до контролюючих органів і повідомляти БКІ про факти ідентифікаційного шахрайства з рахунком клієнта; вимагати від бюро розробки й використання “стандартної” форми кредитного звіту, що зробило б його максимально інформативним, зрозумілим, стандартизованим і зручним для розуміння клієнтом.

Запропоновані зміни законодавчих та нормативних актів забезпечать прискорення процесу розвитку та впровадження кредитних бюро в банківський кредитний процес і суттєво підвищать його ефективність

Вивчення питання стану та розвитку послуг кредитних бюро в Україні дозволило виявити та систематизувати гальмівні чинники, які сьогодні стримують розвиток кредитних бюро в Україні: відсутність достатнього попиту в українських банків на послуги кредитних бюро; консервативність у виборі прогресивних технологій, що вимагають розкриття інформації про позичальників; неоднозначність законодавчих правил, що визначають види даних, які можна збирати і поширювати; відсутність раціональних і низьковитратних процедур вирішення суперечок і розумних можливостей щодо виправлення помилок; неоднозначність визначення переліку користувачів і одержувачів кредитних довідок; неоднозначність визначення вимог про отримання згоди громадян на поширення приватної інформації і форм такої згоди; неможливість оброблення та отримання прибутку від використання даних, окрім операцій щодо кредитування громадян; відсутність процедур щодо забезпечення відповідальності за надання неправдивих/помилкових відомостей на основі принципу сумлінності; відсутність розумних обмежень на розмір компенсації збитків; мінімізація державного регулювання процесу збору даних і ведення звітності.

За відсутності реального досвіду надання

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ НА БАЗІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

послуг кредитними бюро в їх класичному, тобто західному розумінні, будь-яка точка зору вітчизняних банкірів із зазначеної проблеми, на наш погляд, може претендувати на пріоритетність і правильність. Банки сьогодні змушені самостійно створювати бази даних кредитних історій своїх позичальників у межах одного банку. Однак кредитною історією позичальника такі дані назвати важко, оскільки вони відображають лише історію взаємин позичальника з окремим банком, не виключаючи, що позичальник одночасно може бути клієнтом кількох банків.

Позитивну альтернативу такому підходу ми вбачаємо в організації ведення бази даних кредитних історій позичальників на рівні окремого банку за умови розробки механізмів інформаційного обміну між банками. Вирішення цієї проблеми, на наш погляд, слід розпочати зі створення окремого підрозділу, роботу якого підтримати спеціалізованою технологією на базі додаткового програмного рішення (модуля) до існуючої клієнтської бази даних банку-кредитора. У роботі запропоновано один з варіантів моделі діяльності електронного бюро кредитних історій фізичних осіб як автоматизованої бази даних у

розрізі категорій клієнтів, діючих кредитів, своєчасних погашень кредитів, застосування якої в практичній діяльності дозволить здійснювати прогнозування майбутньої поведінки клієнта.

Так, дані таблиці “База фізичних осіб” запропонованої моделі надають можливість кредитному працівнику мати попереднє уявлення про клієнта і визначити рівень співпраці з ним (Рис. 1).

Для проведення більш глибокого аналізу платоспроможності та сумлінності клієнта ми бачимо ефективним такий набір полів – прямих критеріїв для оцінки платоспроможності та сумлінності клієнта банку, як у таблиці “Кредити – фізичні особи” (Рис. 2). На основі вже визначеного класу клієнта, інформації про наявність прострочень банківський працівник може дати відповідь клієнту – чи буде банк з ним співпрацювати.

З таблиці “Страховання – фізичні особи” (Рис. 3) кредитний працівник отримує інформацію щодо страхової компанії у якій застраховане майно, його місцезнаходження.

Це досить важлива функція щодо перевірки – чи не пропонує клієнт в заставу по новому кредиту

№ кл	ПІБ	Серія, № паспорта	Місце роботи	Посада	Місце проживання	Сімений стан
1	Морозова Анна Яківна	КА213254	СШ №25	Викладач	м. Львів, вул. Артема, 12	Незаміжня
2	Сузарик Олег Миронович	KB456587	ТзОВ “Сота”	Гол бух	м. Львів, вул. Дудзева, 12/85	Одружений
3	Абраменко Вітла Олександрівна	KA852565	ПП “Віта”	Керуючий	м. Львів, вул. Ів Франка, 78/87	Незаміжня
4	Лощанець Олег Богданович	KS741474	Львівська залізниця	Інженер	м. Львів, вул. Сихівська, 45/5	Одружений
5	Михайлів Анатолій Олександрович	KS988898	Бар “Зірочка”	Гол бух	м. Львів, вул. Валова, 12/2	Одружений
6	Скрипка Марта Борисівна	KB963611	Перукарня “Фей”	Адміністратор	м. Львів, вул. Сербська, 3	Незаміжня
7	Продин Андрій Богданович	KB145187	Банк “Надра”	Молодший еко	м. Львів, вул. Січових Стрільців	Одружений
8	Шуманська Анна Олегівна	KA778854	Ринок “Краківський”	Продавець	м. Львів, вул. Базарна, 20 д	Заміжня
9	Дмитрук Олег володимирович	KA710235	Укренергомережпрое	бухгалтер	м. Львів, вул. Тернопільська, 18	Неодружений
10	Ковалишин Леся Володимирівна	KS362598	Кафе “Затишок”	Адміністратор	м. Городок, вул. Наливайка, 20	Заміжня
0						

Рис. 1. Таблиця “Фізичні особи”

№ кл	Кредитор	Сума кредиту	%	Валюта кре	Залишок	Дата отриманн	Дата повернен	Застава	Наявність прос	Розмір пені	Клас позичаль
1	Надра	100000	19	грн	0	15.03.2004	15.03.2006	квартира	Так	0,1% за кожен	Б
2	Укресімбанк	25300	12	євро	15000	09.07.2005	діючий	без застави	Ні	0	Б
3	Мрія	1500000	19	грн	95630	25.04.2005	діючий	майновий комг	так	0,3 за кожен д	А
4	Львів	540000	14	долар США	0	13.12.2004	31.03.2007	квартира	Ні	0	А
5	Хрещатик	150000	13	євро	14500	16.09.2004	діючий	квартира	Ні	0	Б
6	Львів	300000	18	грн	156420	18.05.2006	діючий	виробничі прик	Ні	0	А
7	Укресімбанк	15000	15	євро	0	15.04.2005	15.04.2006	без застави	Ні	0	А
8	КС “Таличина”	300000	21	грн	0	14.02.2004	14.02.2006	квартира	Ні	0,3 за кожен д	А
9	Індексбанк	120000	20	грн	60000	12.03.2006	діючий	автобус	Так	0	Б
10	Укрінбанк	450000	14	долар США	300000	25.03.2006	діючий	нежитлові прик	Ні	0	А
0		0	0		0						

Рис. 2. “Кредити – фізичні особи”

№ кл	Майно застраховане	Страхова компанія	Адреса знаходження застави
1	☒	Універсальна	м. Львів, вул. Нижанківського, 10/95
2	☐		
3	☒	ТАС	Львівська область, м. Винники, вул. Сагайдачного 15
4	☒	Еталон	м. Львів, вул. Сихівська 45/5
5	☒	Інпро	м. Львів, вул. Валова 12/2
6	☒	Універсальна	м. Львів, вул. Шевченка 350
7	☐		
8	☒	Еталон	м. Городок, вул. Наливайка, 12
9	☒	ТАС	м. Львів, вул. Краківська, 10
10	☒	Оранта	м. Львів, вул. Нижанківського, 8
0	☐		

Рис. 3. “Страховання – фізичні особи”

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ БАНКУ НА БАЗІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

уже заставлене в іншому банку майно. Рациональним, на нашу думку, є наявність таблиці “Рахунки – фізичні особи”, яка акумулює дані про відкриті клієнтом рахунки в інших банках. Відкритий рахунок в іншому банку, проведення руху коштів та підтримання позитивного сальдо по ньому характеризує клієнта з позитивної сторони.

Таблиці запропонованої структури, дозволяють створювати запити і звіти будь-якої форми та змісту, відповідно до потреб. Як приклад, наведено звіт “Відомості зі страхування” (Рис. 4),

ПІБ	Абраменко Вітла Олексіївна
Застава	майновий комплекс
Майно застраховане	☒
Страхова компанія	ТАС
ПІБ	Бабій Наталія Іванівна
Застава	квартира
Майно застраховане	☒
Страхова компанія	Оранта

Рис. 4. “Відомості зі страхування”

який надає можливість отримати систематизовану інформацію про предмет застави клієнта та страхову компанію, де майно застраховане. Застосування такої структури бази даних дозволить надати адекватний статус клієнту-позичальнику і прийняти ефективне управлінське рішення щодо надання кредиту з мінімальним ризиком для банку.

Висновки. Ризикованість кредитного бізнесу зобов’язує банки настороженіше ставитись до клієнтів, до їх опису свого бізнесу і до наданої застави. Найефективнішими засобами у боротьбі з ризикованими кредитами на рівні банків є:

- обмін інформацією щодо кредитних історій між кредиторами для розмежування сумлінних і несумлінних позичальників, прийняття обґрунтованого рішення щодо надання кредиту, встановлення адекватних диференційованих процентних ставок, засобів додаткового забезпечення та гарантій;
- залучення якнайбільшої кількості банків до формування внутрішньобанківської бази даних та її ведення з організацією доступу до її ресурсів всіх зацікавлених банків;
- забезпечення на законодавчому рівні можливості звернення до суду і отримання необхідної для банку інформації, що забезпечить з боку клієнтів більш серйозне ставлення до своєї кредитної історії, а, відтак, і до погашення кредитів.

Запровадження запропонованої автоматизованої

технології в кредитну практику, як ефективної альтернативи кредитним бюро, дозволить банкам швидко і якісно оцінити ризик, пов’язаний з тим чи іншим клієнтом і спрогнозувати майбутні доходи чи витрати щодо співпраці з конкретним позичальником, а, отже, підвищити ефективність кредитного процесу, збільшити прибутковість банку.

1. Закон України “Про організації формування та обігу кредитних історій” від 23 червня 2005 року N 2704-IV.

2. Закон України “Про Державний реєстр фізичних осіб-платників податків та інших обов’язкових платежів” (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 2, ст.10; 1999, № 41, ст.374; 2003, № 23, ст.149)

3. Ананко С.Д. Бюро кредитних історій, як суб’єкт кредитного процесу // Банкір. – 2007. – №7. – С. 15 – 18.

4. Банківський менеджмент: Підручник/ за ред. О.А. Кириченка, В.І. Міщенко. – К.: Знання, 2005. – 831 с.

5. Грюнинг Х. ван, Братанович С. Анализ банковских рисков. Система оценки корпоративного управления и управления финансовым риском / Перевод с англ.: вступ. сл. д.е.н. К.Р. Тагирбекова. – М.: Издательство “Весь мир”, 2007. – 304 с.

6. Иванов А.Н. Банковские услуги: зарубежный и российский опыт. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 173 с. ;

7. Кириченко О.С. Управління ризиками у сфері банківського споживчого кредитування // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 4. – С. 82 – 90.

8. Лозинський Р.О. Бюро кредитних історій в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 5. – С. 60 – 63.

9. Любунь О.С., Грушко В.І. Фінансовий менеджмент у банку. – К: Слово, 2004 р., 295 с.

10. Паламарчук А., Новіков В., Забарилло О. та ін. “Концепція створення в Україні бюро кредитних історій” від 26.08.2004 р.

11. Румянцев А.В. Сучасний стан скорингу в банках України // Банкір. – 2007. – №1. – С. 58 – 59.

12. Інтернет-сайт: www.credithistory.com.ua

Стаття надійшла до редакції 02.12.2009